

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMĂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Ioan C. Filitti. — *Ceva mai mult despre fostul nostru Consiliu de Stat.*
Jurisprudența Română. — *Înalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Servituți. — Loc înfundat. — Reclamarea dreptului de trecere (Ion Ghica cu Elisabeta Bădescu).
Curtea de Apel din București S. II. — Alimente. — Dacă trebuiesc cerute în ordinea în care debitorii sunt arătați în lege (Adela Goldstein cu Max Goldstein).
Trib. Ilfov S. I. Civ. Cor. — Proprietate literară și artistică. (Celine Emilian Dr. Marcovici cu Alexandru Linch de Moissac.)
Judecătoria Ocolului II Urban București. — Conflicte de muncă (Iuliu G. Pîrțiu cu Soc. Creditul Minier).

CEVA MAI MULT DESPRE FOSTUL NOSTRU CONSILIU DE STAT

Intr-o lucrare recentă de popularizare: „Organizarea Statului în timpul domniei lui Cuza Vodă“, d. Andrei Rădulescu vorbește, natural, și despre Consiliul de Stat la pag. 391, de care avusesem și eu prilejul să mă ocup. (1).

Se știe că Consiliul de Stat a fost înființat prin legea din 11 Februarie 1864, deși nu s'a constituit decât în August următor, după lovitura de Stat dela 2 Mai.

Intâmplarea a făcut ca, răsfoind „Monitorul Oficial“ pe anul 1865, să găsesc (la pag. 605), un proiect de lege pentru reorganizarea Consiliului de Stat, pe care Domnitorul îl trimite Adunării legislative la 1 Iunie, însărcinând totodată cu susținerea lui pe vice-președintele aceluia corp, Vasile Boerescu.

Proiectul n'a ajuns să fie votat, dar unele din prevederile lui au fost totuși puse în practică de Domnitor.

Comparând proiectul cu legea dela 11 Februarie 1864, constatăm că se aduceau acesteia următoarele modificări:

1. La primul articol al legii, privitor la atribuțiunile Consiliului, se adăuga un aliniat, că „membrii Consiliului de Stat pot fi delegați de Domn spre a susține proiecte de legi în sânul Corpurilor Legiuitoare“. Se revenea astfel la dispoziția pe care Cuza Vodă o prevăzuse în proiectul său de Constituție dela 1863, pentru membrii Comitetului provizoriu de legislație, după modelul art. 51 din Constituția franceză, dela 1852 (2).

Din chiar faptul că Vasile Boerescu a fost delegat de Domn spre a susține proiectul în fața Adunării,

1) Originea și menirea Consiliului Legislativ, p. 11 — 12, Erarhia funcțiilor și armonizarea salariilor, p. 17 — 19.

2) Filitti, un proiect de Constituție inedit lui Cuza Vodă de la 1863, p. 398.

se vede că Domnitorul n'a așteptat votarea spre a pune în aplicare noua dispoziție.

2. După art. 3 al legii se adăuga un articol nou, cu următorul cuprins: „Consiliul de Stat se pronunță, după cererea ce-i pot face Miniștrii, asupra dificultăților ce se ridică între dânsii: a) pentru atribuțiile lor respective; b) pentru aplicarea legilor. Fiecare Ministru în parte, va mai putea, direct prin președintele consiliului de miniștrii, să ia avizul Consiliului de Stat, asupra oricărei chestiuni îl va interesa“.

3. După art. 5 al legii din Februarie, pe care-l relevă d-l Andrei Rădulescu, (la pag. 39), „Consiliul de Stat, în ordinea erarhică, era egal cu Curtea de Conturi și venea îndată după Curtea de Casație“. Avea deci precădere asupra Curții de conturi. Proiectul de lege din Iunie modifică această situație, în sensul că „Consiliul de Stat, făcând parte din puterea executivă, vine împreună cu guvernul“. Și această dispoziție a fost pusă în aplicare de Domnitor, fără ca proiectul să fi fost votat. Ni s'a păstrat, în „Monitorul Oficial“, programul deschiderei Parlamentului la 6 Decembrie 1864, și ordinea de precădere a Corpurilor constituite, participante la solemnitate, este următoarea: Consiliul de miniștrii, Consiliul de Stat, Curtea de casație, Curtea de conturi. La intrare, Domnul va fi primit de Consiliul de Miniștrii și de Consiliul de Stat, iar pe stradă vor lua loc, la dreapta Domnului, Consiliul de miniștrii, și la stânga Consiliul de Stat.

Cât privește retribuția membrilor Consiliului de Stat, fixată de legea din Februarie 1864, și pe care deasemenea o relevă d. Andrei Rădulescu, (loc. cit. nota), arătând că era inferioară aceleia a membrilor Curții de Casație, iar a acestora mai mare decât a miniștrilor, o schimbare a fost iarăși prevăzută în proiect și chiar pusă în aplicare prin bugetul dela 1865. În acest buget, scara lefurilor este următoarea: vice-președintele Consiliului de Stat și Miniștrii, cinci mii lei; primul președinte al Curții de Casație, patru mii trei sute; președinții și procurorul general ai acestei Curți, precum și agentul țării la Constantinopol, 4000 lei; Consilierii Curții de Casație, 3700; președintele Curții de Conturi, Consilierii Consiliului de Stat și alți câțiva demnitari, 3000.

Mai adaug că în bugetele dela 1866 încoace (1) numai prim-președintele Curții de Casație a avut retribuție mai mare decât a miniștrilor și numai președinții de secții și procurorul general o retribuție egală cu a acestora.

1) Broșura citată despre erarhia funcțiilor, p. 7.

4. La art. 19 al legii din Februarie, proiectul prevedea modificarea că se putea delibera de Consiliul de Stat și numai cu 6 membrii în loc de 7, ca până atunci.

5. La art. 20, privitor la împărțirea Consiliului în trei comitete, proiectul preciza că aceste comitete vor fi unul legislativ, altul contencios și altul administrativ.

6. La art. 33 al legii în vigoare, unde se prevedea că în materii contencioase, când se atinge interesul unui particular, sau unei persoane juridice, hotărârea Consiliului de Stat nu închide drumul jurisdicției tribunalelor ordinare decât în anumite cazuri ce se vor determina prin lege, când părțile vor da mulțumire în scris, — proiectul introducea modificarea că dacă asemenea interese sunt atinse printr-o măsură administrativă și cel lezat se adresează Consiliului de Stat, hotărârile acestuia vor fi definitive, și executorii, după întărirea prin decret domnesc. Deasemenea vor fi definitive hotărârile în materie de disciplină. Toate aceste hotărâri se vor prezenta Domnului spre sancțiune, prin vice-președintele Consiliului de Stat, dar decretul de confirmare se va contrasemna de Ministrul competent. Hotărârile definitive nu se vor executa decât după ce vor fi fost aduse la cunoștința părții. Dacă au fost date în lipsă, sau fără citație, pot fi atacate pe calea opoziției, în termen de 30 zile dela data lor. Prin aceasta însă nu se suspenda executarea. La art. 41 al legii se adăoga că hotărârile definitive ale Consiliului de Stat în materii contencioase, vor purta formula executorie, ca și acelea ale instanțelor judecătorești.

7. La art. 45 al legii, se adăoga că va mai fi consultat Consiliul de Stat și asupra următoarelor chestiuni: cumpărările de obiecte pentru stat; concesiuni de bănci și de instituții de credit; înființare de așezăminte de binefacere; tratate poștale și telegrafice încheiate cu statele străine; acceptarea darurilor și legatelor către stabilimentele religioase, județene, comune, spităhuri, școli, sau alte așezăminte publice, când valoarea trece de 10.000 lei capital, sau 1000 lei venit; autorizarea împrumuturilor comunelor, municipalităților, județelor, sau oricărei alte persoane juridice fără a se prejudeca împlinirea condițiilor prescrise de legi speciale; autorizarea de a se înființa, sau suprima târguri, ori bălciuri, sau de a se schimba zilele lor, întrucât se va fi făcut recurs contra hotărârei Consiliilor județene, conform art. 65 din legea acestora; autorizarea de a se înființa schituri, sau congregații religioase de orice rit; abuzurile comise de persoane bisericesti, în exercițiul atribuțiilor lor, când se ating drepturile puterii laice; autorizarea de a se înființa societăți anonime, contuare de scont și alte așezăminte de asemenea natură.

8. La art. 65 al legii, se adăoga că vice-președintele Consiliului de Stat va supune Domnului, la finele fiecărui an, un raport despre toate lucrările Consiliului.

9. Insfârșit, proiectul cuprindea un nou capitol, despre atribuțiile „auditorilor“ dela Consiliul de Stat: erau însărcinați de vice-președinte cu lucrări preparatorii; puteau fi chemați să participe la debateri, cu vot consultativ.

Am enumerat aiurea (1) câteva din lucrările Consiliului de Stat în timpul celor trei ani ai lui de activitate.

Ioan C. Filitti
Consilier Permanent la Consiliul
Legislativ

1) Originea și menirea Consiliului Legislativ, p. 12.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 16 Februarie 1932

Președinția D-lui Alex. Iuca, președinte

Ion Ghica și alții cu Elisabeta Bădescu și alții

SERVITUȚI. — LOC INFUNDAT. — RECLAMAȚIUNEA DREPTULUI DE TRECERE. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE. — INSTANȚA COMPETINTE. — ART. 616 COD. CIV.

Acțiunea care are de obiect stabilirea unui drept de trecere pe baza art. 616 cod. civil, are caracterul unei acțiuni petitorii căci ea poartă asupra fondului însuși al dreptului; astfel că competența instanței urmează a se determina după valoarea obiectului în litigiu, judecătorii de ocol fiind competente a judeca, potrivit art. 32 paragr. III din legea lor organică, oricare ar fi valoarea lucrului, numai acțiunile pentru exercițiul servituților.

No. 209. — Respins recursul făcut de către administratorii legatari ai „Așezămintelor Grigore Ghica-Voevod“, Epitropia bisericii și moșia Colentina, în contra deciziei cu No. 59/931 a Curții de Apel din București S. II în proces cu Elisabeta Bodescu, Constantin Bodescu și Dumitru Gheorghe.

Curtea deliberând,

Având în vedere că intimații Elisabeta și Constantin Bodescu, au intentat acțiune în contra intimatului Dumitru Gheorghe și în contra recurenților pentruca potrivit art. 616 cod. civil să fie obligați, primul a da drept de trecere pe porțiunea sa de teren, iar secunzii să-i garanteze de toate daunele rezultând din acțiunea pentru realizarea acestui drept;

Că Tribunalul Ilfov Secția I-a, prin sentința Nr. 7141/929, admitând în parte acțiunea și obligând pe intimatul Dumitru Gheorghe, să dea intimaților reclamanți drept de trecere peste proprietatea sa, în schimbul unei despăgubiri de 20.000 lei, Curtea de Apel, prin decizia atacată cu recurs, a reformat în parte sentința apelată și a obligat pe recurenți să plătească intimaților reclamanți suma de 20.000 lei, la care și dâșii au fost obligați către intimatul Dumitru Gheorghe;

Văzând motivul de casare astfel formulat:

„Necompetință, exces de putere, violarea art. 32 din legea judecătorilor de ocoale, 324 proc. civ. și 616 cod. civil.

Având în vedere că prin acest motiv se pretinde că, Curtea de fond a comis un exces de putere și a violat art. 32 din legea judec. de ocoale, art. 324 proc. civ. și art. 616 cod. civ., prin aceia că a judecat fără competență, întrucât acțiunea privind o servitute, judecata ei era de competența judecătoriei în prima instanță, cu drept de apel la Tribunal, așa că Tribunalul, reținând și judecând procesul, s'a pronunțat ca primă și ultimă instanță, și deci apelul era inadmisibil;

Considerând că, potrivit art. 32 paragr. III din legea jud. de ocol, judecătorii de ocoale judecă în primă instanță, cu drept de apel, oricare ar fi va-

loarea lucrului, reclamațiunile, pentru exercițiul servituților;

Considerând că, în speță, acțiunea are de obiect stabilirea unui drept de trecere potrivit art. 616 cod. civ., că deci, acțiunea purtând asupra fondului însuși al dreptului, iar nu asupra exercițiului unei servituți, are caracterul unei acțiuni peiitorii, care nu cade sub prevederile art. 32 par. 3 din legea jud. de ocoale, și prin urmare competența instanței se determină după valoarea obiectului în litigiu;

Că înaintea Tribunalului, neridicându-se nici o obiecțiune cu privire la valoarea litigiului, sentința Tribunalului n'a putut fi dată decât în primă instanță, și prin urmare Curtea de Apel, judecând Apelul, nu a procedat fără competență, nu a comis nici un exces de putere și nu a violat textele de lege invocate de recurenți, așa că motivul de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II-a

Audiența dela 24 Februarie 1932

Președinția D-lui I. Dobrescu

Adela Goldstein cu Max Goldstein

ALIMENTE. — ORDINEA ÎN CARE SE DATORESC. — DACĂ TREBUE RIGUROS OBSERVATE. — CONDIȚIONAREA EI DE STAREA ECONOMICĂ A FIECĂRUI OBLIGAT. — ART. 185, 188, ȘI 189 COD. CIVIL.

Din dispozițiunile art. 185, 188 și 189 cod. civil reese că dreptul de întreținere al soției, așa cum este stabilit de lege, se întinde întâi asupra soțului, în al doilea rând asupra rudelor de sânge și în al treilea rând la aliați sau afini; această ordine nu are nimic riguros, ci e condiționată de starea economică a fiecărui obligat, ast-fel că cel care are dreptul la întreținere, este destul să producă dovezi evidente, că starea materială în fapt a debitorului neurmărit nu poate suporta o plată de întreținere, pentru a trece peste ordinea debitorilor și a cere dela ceilalți debitori subsecvenți întreținerea.

No. 110. — Admis în parte apelul făcut de Adela Goldstein în contra sentinței civile cu No. 619/931 a Tribunalului Ilfov S. II civ. cor. în proces cu Max Goldstein.

Curtea,

Asupra apelului introdus de Adela Goldstein în baza autorizațiunei dată de Tribunalul Ilfov secția I-a c.c. prin jurnalul No. 11277/1930, cu domiciliul ales la tatăl său Nathan Solomovici, în București, strada Șepcari No. 10, în contra sentinței Tribunalului Ilfov secția II-a Nr. 619/1931, prin care s'a respins acțiunea intentată contra lui Max Goldstein, comerciant din București, strada Șepcari Nr. 3, pentru plata unei pensii de întreținere lunară de 50.000 lei dela intentarea acțiunei.

Având în vedere actele și lucrările din dosarul cauzei, cum și susținerile orale ale părților prin apărătorii lor

Având în vedere că din sentința Tribunalului atacată cu apel, se constată că acțiunea intentată s'a respins pentru motivele că deși se recunoaște po-

trivit art. 188 și 189 cod civil că reclamanta era îndrituită să se adreseze cu cererea de pensie alimentară, totuși această acțiune trebuia îndreptată în contra soțului său, care are un venit, ce se poate împărți cu soția sa, sau să ceară părintelui său, care poate alimenta și pe reclamantă pe lângă ceilalți copii; că reclamanta nu este complet lipsită de mijloace, putând câștiga până la 20.000 lei lunar, pârâutul fiind într'o jenă financiară extremă.

Considerând că în interpretarea ce se dă dispozițiunilor din art. 185, 188 și 189, cod civil este, că dreptul de întreținere al soției, așa cum este stabilit de lege, se întinde întâi asupra soțului, în al doilea rând asupra rudelor de sânge, și în al treilea rând la aliați sau afini.

Considerând că deși legiuitorul nu specifică ordinea după care să se ceară pensia de întreținere, dela debitorii ținuți la această obligațiune, totuși această ordine reese din înțelesul prescripțiilor legii, și a principiilor de drept cari sunt la baza acestei obligațiuni legale de alimentare.

Că, deși cel mai obligat la pensia de întreținere este soțul, consecința a contractului de căsătorie, însă dacă se constată în fapt, că acesta n'are mijloace pentru a corespunde acestei obligațiuni, pentru respectarea dreptului de alimentare, cel îndreptățit va trece peste ordinea debitorilor de alimente, chiar dacă sunt în raport de familie și rudenie mai apropiată, și se va adresa unuia din debitorii mai îndepărtați care are o stare materială suficientă de a răspunde cererei de alimente.

Că deci, ordinea ce există între debitori n'are nimic riguros, cum spune și doctrina, ci e condiționată stărei economice a fiecărui obligat.

Că în afară de aceasta, cel care are dreptul la întreținere, nu este supus regulii de procedură ca cererea să o formuleze și să o pretindă pe cale de constrângere legală, prin chemarea în judecată a debitorului de alimente, ci este destul să producă dovezi evidente, că starea materială în fapt a debitorului neurmărit nu poate suporta o plată de întreținere, pentru a trece peste ordinea debitorilor și a cere dela ceilalți debitori subsecvenți întreținerea.

Considerând că între reclamanta apelantă și Bernard Goldstein există căsătorie, condiție esențială pentru dreptul de alimente, cu consecințe la aliați, și că actul de căsătorie aflat la dosarul Tribunalului, constată că la Londra la 26 Februarie 1930, s'a efectuat căsătoria înaintea ofițerului civil englez și conform cu regulile din acea localitate; că deși în contra acestei căsătorii Max Goldstein, intimatul, tatăl soțului Bernard Goldstein a făcut opoziție, această opoziție n'a avut efect juridic de împiedicare și căsătoria a avut loc, luând ființă raportul juridic între cele două persoane.

Cât pentru cererea de anulare a căsătoriei, de asemenea nu se poate lua în considerație, deoarece este o alegațiune, fără să se prezinte dovada de anulare a căsătoriei definitiv.

Considerând că dacă în speță căsătoria subsistă între cei doi soți, dreptul apelantei la pensia de întreținere ce cere, potrivit dispozițiilor categorice ale legii este necontestat, urmând să se facă numai examinarea probelor produse, pentru a se vedea cari din cele trei ordine de debitori de alimente, soțul, rude și afinii, din primul grad, au mijloacele necesare pentru plata pensiei de întreținere prevăzută în acțiune și dacă apelanta întrunește condițiile, din punct de vedere al activității sale lucrative, de a i se admite cererea.

Că din depozițiunile martorilor admiși de Curte și audiați la 16 Decembrie 1931, Osias Kritzer, Marin Ionescu, Lucia Weintraub, Charlota Moscovici și Gheorghe Vasiliade, rezultă că atât soțul Bernard Goldstein, cât și tatăl apelantei Nathan Solomovici, n'au starea economică corespunzătoare situației lor, și nici un venit respectiv și constant, cu care sa fie capabili pentru a îndeplini obligațiunea de întreținere impusă de lege.

Că, relativ la Bernard Goldstein martorii au declarat că stă în prăvălie la tatăl său Max Goldstein, și că afară de serviciul acesta din prăvălia tatălui său, nu mai poate avea altă ocupație. Ce remunerație are și cât câștigă, nu spun martorii; și nici din alte dovezi nu s'a putut stabili.

Că în privința tatălui apelantei Nathan Solomovici, de asemenea din depozițiile martorilor arătați mai sus, audiați la Curte și la Tribunal, se constată că e un om sărac într'o situație critică, are un număr de șapte copii, locuiește în două camere cu chirie, ocupațiunea lui fiind lucrător de blănuri și câștigă atât cât poate întreține familia sa.

Considerând că pentru apelanta nu s'a dovedit cu nimic că în adevăr are vreun venit pe lună; că ceea ce a spus la interogatoriul dela Tribunal, că a avut la Berlin suma de 20.000 lei lunar, este un venit pe care l'a pierdut, venind în țară.

Considerând că situația materială a intimatului pârât Max Goldstein nu este pusă la îndoială față cu dovezile administrate și martorii ascultați la Curte și Tribunal.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier C. Panaitescu, admite în parte.

Semnați: I. Dobrescu, C. Panaitescu, Leonida Popescu.

TRIBUNALUL ILFOV S. I. CIV. COR.

Audiența de la 12 Martie 1932

Președinția D-lui C. Duma, judecător

Celine Emilian Dr. Marcovici cu Alexandru Linch de Moissac

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — SCULPTOR. — DREPT DE REPRODUCERE. — INDEPENDENȚA ACESTUI DREPT FAȚĂ DE DREPTUL DE PROPRIETATE. — MODELUL ORIGINAL TURNAT ÎN GIPS. — DREPTUL EXCLUSIV DE PROPRIETATE AL SCULPTORULUI — ART. 12 DIN LEGEA PROPRIETĂȚII LITERARE ȘI ARTISTICE.

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — COLABORATORI. — DACĂ POT AVEA ACEASTĂ CALITATE ȘI CEI CARI DAU INDICAȚIUNI ASUPRA OPEREI DE ARTĂ. — ART. 35 ȘI 36 DIN LEGEA PROPRIETĂȚII LITERARE ȘI ARTISTICE

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — STATUE. — ÎN CARE CAZ ESTE INTERZISĂ EXPUNEREA ÎN PUBLIC SAU REPRODUCEREA FĂRĂ AUTORIZAȚIA CELUI CE A COMANDAT-O ART. 28 DIN LEGEA PROPRIETĂȚII LITERARE SAU ARTISTICE.

1. Potrivit art. 12 din legea proprietății literare și artistice în materie artistică de sculptură, dreptul de reproducere este independent de dreptul de proprietate asupra operei vândute sau comandate, ast-fel că opera pe care o primește cumpărătorul sau cel ce a comandat nu poate fi în realitate decât o operă reprodușă în pictură, marmoră sau bronz, a modelului original turnat în gips, care în general rămâne artistului, fiind chiar obiectul asupra căruia poartă însăși dreptul de proprietate.

2. Colaboratori în sensul art. 35 și 36 din

legea proprietății literare și artistice sunt numai aceia cari lucrează împreună și efectiv la o operă artistică, ast-fel că nu poate fi considerat ca colaborator și acel care a dat artistului numai oare cari indicațiuni asupra modului sau aspectului sub care să apară opera de artă.

3. Când legiuitorul prin art. 28 din legea proprietății literare și artistice a interzis sculptorului de a reproduce sau expune în public statuile făcute după comenzi particulare, fără autorizațiunea persoanei care le-a comandat, a înțeles să se refere numai la acele statui cari reprezintă o anumită persoană, cuvântul „statue” ne putând fi luat aci în sensul generic, ci numai în acelaș înțeles de portret al unei anume persoane, ca în cele două cuvinte anterioare „portrete și busturi”, căci alt-fel dispozițiunile acestui text de lege ar fi în contradicere cu dispozițiunile art. 12 care stabilește independența dreptului de proprietate de acela de reproducere.

No. 296. — Admisă acțiunea intentată de către Celine Dr. Marcovici în proces cu Alexandru Linch de Moissac.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată cu petiția înreg. la Nr. 43.890/929 de Celine Emilian Dr. Marcovici, cu autorizația soțului său Dr. Al. P. Marcovici, ambii domiciliați în București, strada C. A. Rosetti Nr. 1, prin procurator Paul Marcovici, avocat, contra lui Alexandru Linch de Moissac, domicialit în București, strada Piața Amzei Nr. 12.

Având în vedere susținerile părților și examinând actele dela dosar

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: pârâtul Alexandru Linch de Moissac a comandat reclamantei, în calitate de sculptor, 4 statuete pentru cavoul familiei sale din cimitirul Bellu, construit de arhitectul Van Saanen. Reclamanta s'a obligat prin oferta aflată în copie la dosar, să execute aceste statuete în pământ și să le toarne în gips, în prețul de 100.000 lei, executarea în piatră neprivind pe reclamantă. Odată isprăvită lucrarea în gips reclamanta a remis statuetele în gips, pârâtului, care le-a executat în piatră în atelierul de sculptură G. Tomat & Co. din București. După terminare, pârâtul a ridicat modelele în gips dela atelierule de sculptură și a refuzat să le predea reclamantei la cerere. Reclamanta a intentat acțiunea de față.

Având în vedere că reclamanta în susținerea acțiunii sale, a arătat că modelele în gips oprite de pârât sunt proprietatea ei conform art. 11 și 12 din legea proprietății literare și artistice, prin convențiunea intervenită între dânsa și pârât, nefiind obligată decât să predea modelele originale lucrate în gips numai spre a fi reproduce în piatră, ele urmând să-i fie apoi restituite, cerând obligarea pârâtului să-i restituie cele 4 statuete sau în cazul contrariu să fie obligat să-i plătească 150.000 lei daune.

Având în vedere că pârâtul în apărare a susținut:

1. Că reclamanta i-a transmis în prețul de 100 mii lei, atât dreptul de proprietate asupra celor 4

statuete, ce i-a comandat, cât și drept de reproducere a lor, astfel că nu le mai poate reclama.

2. Că întrucât este vorba de o operă de artă comandată după dorința și indicațiunile sale și nu de o lucrare concepută și executată în întregime de reclamantă, aceasta nu și-a putut păstra nici dreptul de proprietate, nici dreptul de reproducere asupra statuetelor comandate.

3. Că în orice caz, statuetele ce se reclamă nu sunt numai opera reclamantei deoarece aceasta a recunoscut colaborarea în ce privește indicațiunea instrumentelor de muzică ale statuetelor, acordând arhitectului Van Saanen, o parte de colaborare mai însemnată prin faptul că a mărturisit că a executat statuetele după planurile acestuia, astfel că conform art. 35 din legea proprietății literare și artistice, reclamanta nu este singura titulară a dreptului de reproducere a statuetelor în litigiu și conform art. 36 din aceeași lege, n'ar putea să publice sau să cesioneze lucrarea fără autorizarea colaboratorilor.

4. Că, în fine, conform art. 28 din legea proprietății artistice și literare, reclamanta neavând dreptul să publice sau să expună, în public, statuetele ce i s'au comandat, fără autorizarea celui ce le-a comandat, nu poate reclama nici modelele originale.

Având în vedere că pârâțul a recunoscut prin întâmpinarea depusă la dosar și nu a protestat nici în instanță, că a comandat reclamantei și aceasta a executat 4 statuete turnate în gips pe care pârâțul le-a reprodus în piatră, conform convențiunii intervenite între părți, pe spezele sale pentru monumentul funerar al familiei Linch din cimitirul Bellu și că deține statuetele turnate în gips, astfel că fiind stabilite faptele, urmează să se cerceteze dacă obiecțiunile ridicate în apărare sunt întemeiate și prin consecință dacă pârâțul are vre-un drept asupra statuetelor reclamate prin acțiunea de față.

Asupra primei obiecțiuni a pârâțului:

Având în vedere că, conform dispozițiilor art. 12 din legea proprietății artistice și literare, în materia artistică, pictură, sculptură, desen, etc., dreptul de a reproduce este independent de dreptul de proprietate asupra operei vândute sau comandate și acest drept rămâne artistului dacă nu l'a cedat în mod expres, iar în tăcerea convențiunii se presupune rezervat autorului;

Considerând că în sculptură este cunoscut și faptul nu este contestat de pârâț, că artistul execută opera sa numai în pământ, și pentru a o putea reproduce, lucrarea se toarnă în gips și se obține ceea ce în limbajul sculpturii se numește machetă sau model original. Reproducerea operei în piatră, marmoră sau bronz, se execută după acest model original prin mijloace mecanice, de profesioniști sub supravegherea artistului; astfel că opera ce primește cum pârâtorul sau cel ce a comandat, este o copie a modelului original turnat în gips care în general rămâne artistului, fiind obiectul asupra căruia poartă însăși dreptul de reproducere al autorului;

Având în vedere că, în speță, din oferta scrisă aflată în copie la dosar, se constată că reclamanta s'a obligat să efectueze modelul original al celor 4 statuete în prețul de 100.000 lei, precizând că executarea statuetelor în piatră nu intră în prețul de mai sus și obligându-se totuși să revadă lucrarea executată în piatră, spre a-i da ultima formă, adică a lăsat ca executarea în piatră să se facă după modelele originale de pârâț pe spezele sale.

Considerând că din contestul ofertei de mai sus nu rezultă că reclamanta a înțeles să transmită prin vânzare însăși modelele originale pârâțului, ci se

constată numai că reclamanta și-a luat obligațiunea să execute modelele originale, după cum s'a arătat mai sus, transmitând pârâțului numai dreptul de a executa în piatră statuetele pentru monumentul din cimitirul Bellu în loc să facă și această lucrare pe cheltuiala sa și să predea opera desăvârșită pârâțului și nu se poate ajunge la concluziunea că reclamanta a înțeles să vândă chiar modelele originale, în lipsa unei clauze exprese a convențiunii, deoarece ar însemna să admitem că reclamanta a concesionat însuși dreptul său de reproducere, rezervat de legiuitor autorului prin art. 12 din legea proprietății artistice și literare, dacă cesiunea lui nu rezultă expres din convențiune;

Având în vedere că pentru aceasta considerațiune trasă din art. 12 din lege, nu se poate decide nici că prin faptul că reclamanta a îndreptățit pe pârâț să execute în piatră statuetele, a înțeles să-i transmită și dreptul de reproducere; cesiunea acestui drept trebuie să reiasă expres din convențiune, conform citatului text de lege, ori din întreg textul ofertei dela dosar nu reiese voința reclamantei de a face cesiunea dreptului de reproducere; astfel că el se presupune a fi rezervat reclamantei.

Considerând că nici din răspunsul dat de reclamantă la întrebarea Nr. 7 din interrogatoriul ce s'a formulat în instanță de pârâț, nu rezultă cesiunea dreptului de reproducere, după cum susține pârâțul, deoarece el este tocmai negațiunea afirmațiunilor pârâțului. Într'adevăr, la întrebarea pârâțului că nu mi-ai vândut în schimbul sumei de 100.000 lei pe care i-ai primit, reclamanta i-a răspuns „reproducerea în piatră, după modelele mele, nicidecum, aceste modele“. Ori dacă reclamanta a negat că a vândut modelele originale, după cari se reproduce în sculptură opera de artă, e greu de presupus că prin răspunsul dat, reclamanta a înțeles să recunoască însăși cesiunea dreptului de reproducere, mărturisirea e conexă și nu poate fi scindată.

Astfel fiind, e învederat că reclamanta n'a concesionat pârâțului decât dreptul de a reproduce în piatră statuetele după modelele originale numai pentru monumentul din cimitirul Bellu, rezervându-și dreptul de reproducere și prin urmare modelele originale îi aparțin, așa că prima obiecțiune a pârâțului este neîntemeiată.

În ce privește a doua obiecțiune:

Având în vedere că legiuitorul român nu face distincțiune între opera comandată și aceea concepută și executată în întregime de artist; dimpotrivă prin art. 12 din legea proprietății artistice, el recunoaște aceleași drepturi asupra operei vândute sau comandate artistului, astfel că și această obiecțiune este nefundată.

Asupra obiecțiunii a treia a pârâțului:

Având în vedere că potrivit art. 35 al. I din legea proprietății artistice și literare, colaboratorii unei opere artistice au drepturi egale asupra operei comune, iar, conform art. 36 al. I, din aceeași lege, dacă o lucrare este alcătuită de mai mulți autori fără ca colaborarea fiecăruia să constituie o parte distinctă, pentru publicarea sau cesiunea operei e necesară autorizarea tuturor colaboratorilor.

Considerând că aceste două articole ca și cele următoare din capitolul VI intitulat „drepturile colaboratorilor“ din legea proprietății artistice și literare, termenul de colaborare este întrebuițat de legiuitor în înțelesul etimologic al cuvântului care derivă din „Colaborare“ a lucra împreună la o operă și prin urmare, în spiritul legii, colaboratorii sunt numai aceia care lucrează împreună și efectiv

la o operă artistică, nefiind de ajuns să dai numai indicațiuni artistului pentru ca să fie considerat colaborator.

Având în vedere că în speță e constant că pârâtul a cerut reclamantei, să-i execute statuetele după indicațiunile sale și după niște schițe ale întregului monument prezentate de arhitectul Van Saanen, iar reclamanta a lucrat singură opera ce i s'a comandat.

Având în vedere că atât contribuțiunea pârâtului cât și aceia a arhitectului la opera reclamantului nu poate fi considerată ca o colaborare în spiritul legii proprietății artistice, deoarece aceste persoane n'au lucrat efectiv la executarea statuetelor, simpla indicațiune a pârâtului fiind de natura executării operelor comandate, care trebuiesc executate după placul celui ce a comandat, iar îndrumarea ce probabil reclamanta a avut din planurile arhitectului care a executat întregul monument, fiind necesară pentru adoptarea operei sculpturale la aceia arhitectonică, a admite teza pârâtului, ar însemna să considerăm colaborator la opera de artă pe oricine ar da indicațiuni artistului de modul cum vrea să fie executată lucrarea ce ar comanda, cu totul în afară de voința legiuitorului;

Astfel fiind, și a treia obiecțiune a pârâtului e neintemeiată și cată a fi înlăturată.

În ceea ce privește obiecțiunea ultimă a pârâtului:

Având în vedere că prin art. 28 din legea proprietății artistice și literare, legiuitorul a interzis atât artistului care a executat un portret, un bust sau o statuie după comenzi particulare, cât și proprietarului operei, să reproducă sau să exprime în public fără autorizațiunea persoanei reprezentate sau celor ce au comandat-o.

Având în vedere că prin întrebuițarea cuvântului generic de statui după acela de „portrete” și „busturi”, precum și prin adăugirea cuvintelor „sau celor ce l'au comandat”, la finele articolului, s'ar părea că legiuitorul a stânjenit dreptul de reproducere și de publicare recunoscut autorilor de opere artistice în genere prin art. 2 și 12 din lege, atunci când opera de sculptură sau pictură s'a făcut în urma unei comenzi particulare.

Având în vedere că coroborând textul art. 28 cu acela al art. 12 care vorbește de drepturile artistului și stabilește independența dreptului de proprietate de acela de reproducere, hotărând că aceasta din urmă rămâne artistului, dacă nu l'a cedat în mod expres chiar asupra „operei comandate”, ajungem la concluziunea rațională că în art. 28 legiuitorul s'a referit numai la opera de pictură sau de sculptură reprezentând o anumită persoană, astfel că cuvântul „statui” nu este întrebuițat în sensul generic, ci a fost întrebuițat de legiuitor în acelaș înțeles de portret al unei anumite persoane ca și în celelalte două cuvinte anterioare „portrete și busturi”, așa că art. 28 invocat de pârât nu-și poate avea aplicațiunea în speța de față, și prin urmare și ultima obiecțiune a pârâtului este nefondată.

Având în vedere că reclamanta a mai cerut să fie obligat pârâtul în cazul că va refuza predarea celor 4 statuete să-i plătească suma de 150.000 lei drept daune, reprezentând contravaloarea statuetelor și despăgubirea de prejudiciul ce i s'ar cauza prin privarea de dreptul de reproducere și publicarea cunoscut de lege;

Având în vedere că e stabilit între părți ca numai pentru reproducerea în piatră o singură dată a statuetelor ce se reclamă, reclamanta a primit suma de 100.000 lei.

Considerând că suma de 150.000 cerută de recla-

mantă în cazul când pârâtul ar refuza restituirea statuetelor de mai sus și de prejudiciul ce ar cauza prin stânjenirea exercițiului dreptului de reproducere recunoscut reclamantei de legea proprietății artistice și literare.

Astfel fiind, acțiunea reclamantei are a fi admisă așa cum a fost formulată, obligându-se părțile să-i predea cele 4 statuete reclamate sau în cazul contrar să-i plătească suma de lei 150.000.

Având în vedere că reclamanta s'a servit în acest proces de oferta scrisă prin care a stabilit condițiunile convențiunei dintre dânsa și pârât și că n'a plătit taxele cerute de legea timbrului, în virtutea art. 43 din legea timbrului și 57 din legea accelerării actul de mai sus cată a fi înaintat Administrației financiare pentru perceperea taxelor legale.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecare, Tribunalul le fixează la suma de 3000 lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător C. Duma, admite acțiunea.

Semnați: C. Duma, Gh. Chivulescu.

JUDECATORIA OCOLULUI II URBAN BUCUREȘTI

Audiența dela 11 Iunie 1932

Judecător I. Simionescu

Iuliu G. Pirițiu cu Soc. Creditul Minier

CONFLICTE DE MUNCĂ. — PROCEDURA DE ÎMPĂCIUIRE. — CONCEDIERE INDIVIDUALĂ.

Procedura de împăciuire prevăzută de art. 4 din legea conflictelor de muncă nu are loc de cât la conflictele de muncă colective cari atrag după ele o încetare în masă și imediată a lucrului, iar nu și în cazul de concediere individuală.

No. 3348. — Admisă în parte acțiunea intentată de Iuliu G. Pirițiu în proces cu Societatea Anonimă „Creditul Minier”.

Judecata:

Asupra acțiunii intentată de Iuliu Pirițiu domiciliat în București, strada Argentina No. 40, prin care potrivit dispozițiunilor legii asupra contractelor de muncă, chiamă în judecată prin reprezentanții săi legali, pe Societatea Anonimă Petroliferă „Creditul Minier” cu sediul în București, B-dul Take Ionescu, No. 43, pentru ca judecătorește să fie obligată față de reclamant să-i plătească suma de 967.779 lei cu procentele legale și cheltueli de judecată afarente, sumă care reprezintă: 56.000 lei salariul pe 4 luni preaviz, socotind 14.000 lei lunar cât i s'a plătit de societate pentru funcțiunea ce o îndeplinea ca tarifeur internațional, pe care sumă societatea o datorează prin aceia că nesocotind dispozițiunile art. 4 și 5 din legea care reglementează conflictele colective de muncă la data de 28 Iulie 1931, prin scrisoarea cu No. 28612 ilegal l'a preavizat pe reclamant pentru 1 August 1931 și concediat din postul său ce ocupa pe data de 1 Decembrie 1931, adică tocmai în timpul când între o parte din funcționari și societate exista un conflict colectiv de muncă; 14 mii lei salariu de concediu din acel an; 21.000 lei cota de chirie pe intervalul dela 26 Octombrie 1931 până la 23 Aprilie 1932; 9000 lei ajutorul anual pentru lemne; 14.000 lei gratificația cuvenită la bi-

lanțul anului 1931; 25.000 lei suma cuvenită pentru orele suplimentare prestate în folosul societății iar diferența de 800.000 lei valoarea daunelor morale și materiale cerute de reclamant, ca o consecință a desființării ilegale și abuzive a contractului intervenit între reclamant și societate și denunțat în timpul interzis de legea conflictelor colective prin art. 4 și 5.

Având în vedere actele—procesele verbale, declarațiile martorilor audiați, interogatoriile luate părților din acest dosar.

Având în vedere primul capăt de cerere, prin care reclamantul pretinde că preavizul dat reclamantului în ziua de 28 Iulie 1931 — adică în timpul când Ministerul Muncii se afla sesizat de plângerea salariaților nemulțumiți condițiilor de suprimarea gratificațiilor și reducerea salariilor, este ilegal dat prin aceea că societatea n'a respectat dispozițiunile art. 4 din legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă din 1920: deoarece la acea dată instanța de conciliere fiind sesizată, încetarea lucrului sau implicit desființarea contractelor de muncă din partea uneia din părți, cum este în acest caz, fiind formal interzisă prin art. 4 comb. cu art. 28 aceeași lege, societatea numai prin abuz de drept și nejustificat a preavizat pe reclamant împreună cu ceilalți funcționari, înainte de a fi tranșat conflictul colectiv intervenit între părțile litigente, violând prin acest act abuziv și ilegal o dispoziție de ordine publică, a cărei sancțiune nu poate fi alta decât a nulității actului abuziv în speță a preavizului, dat în timpul când legea respectivă, printr'o dispozițiune de ordine publică impunea contractul de muncă pe toată durata instanței de conciliere și cât va dura judecarea conflictului înaintea comisiei de arbitraj.

Considerând că pentru a putea vedea dacă preavizul dat de societate este nul și neavenit prin aceea că s'a violat dispoziția art. 4 din legea conflictelor colective de muncă, urmează în primul rând a se vedea textul acestui articol, al cărui cuprins este următorul: „Nici o încetare colectivă de lucru pentru cauzele referitoare la condițiile de muncă: fie din inițiativa patronului, fie din inițiativa salariaților, nu va putea avea loc în vreunul din stabilimentele comerciale și industriale înainte de a se fi îndeplinit procedura de împăciuire“.

Că pentru a determina sfera de aplicare a art. 4 la speța aceasta, din textul respectiv se vede că legiuitorul prin cuvintele întrebuințate de „Încetarea colectivă de lucru“ nu s'a putut referi decât la o stare de fapt, anume la conflictele de muncă colective, care cel mai adesea atrag după sine o încetare în masă și imediată a lucrului, încetare care poate lua forma de grevă sau lokout cari prin efectul numărului și al instanțaneității pot deveni la un moment dat periculoase pentru interesele generale ale societății, motiv pentru care s'au prevăzut, prin art. 28 din lege, numai sancțiuni penale, amendă și închisoare și nu civile; sancțiuni cari nu-și pot avea rațiunea în cazuri de concediere individuală, căci dacă ar fi aplicabile, ar fi un non sens juridic și ar însemna ca să se aplice o penalitate atunci când se uzează de un drept legal și ca art. 4 prin textul său, deși anterior, să deroge la dispozițiunile art. 93, care de altfel prin speța lor respectivă de aplicare, nu numai că nu se exclud, dar se completează prin aceea că fiecare se aplică la situații cu totul diferite, dreptul de preaviz prin art. 93 neputând fi împiedicat sub nici un motiv serios prin dispoziția art. 4 menționat mai sus,—întrucât atât textul art. 78

cât și art. 93 aceeași lege, prevăd că „contractul de muncă individual, cu o durată nedeterminată cum este în speță, pot fi denunțate prin voința uneia din părți în condițiunile aci specificate, fără a se menționa restricția textului art. 4 din legea din 1920.

Considerând pe lângă motivul de drept arătat mai sus, în speță nu s'a făcut dovada existenței conflictului colectiv de muncă, prin aceea că, Comisia de arbitraj și-a declinat competența de a-l judeca și ca atare litigiul angajat pe acest teren, juridic, a devenit fără obiect și cauză; urmând a se considera ca fără ființă, încă din momentul când instanțele competente au fost angajate, adică cu efect retroactiv ca un conflict individual de muncă competente de instanțele judecătorești de drept comun.

Că astfel fiind, art. 4 nefiind aplicabil în speță, atât pe considerația că art. 4 din legea din 1920 nu poate exclude aplicarea art. 93 din legea din 1920, care este o dispoziție ulterioară și care abrogă orice dispoziție contrară sau restrictivă. Că art. 4 nu prevede altă sancțiune, decât sancțiunea penală prevăzută prin art. 28 din aceeași lege și din al cărui cuprins nu se poate deduce nulitatea actului de preaviz, cu atât mai mult cu cât nestabilindu-se caracterul unui conflict colectiv de muncă, nici sancțiunea penală nu-și putea avea aplicarea și ca atare cu atât mai puțin nu se poate deduce nulitatea unui act — în speță a preavizului — în baza unei cauze neexistente, motiv pentru care urmează a fi respins primul capăt de cerere ca nefondat și nedovedit.

Considerând că în ceea ce privește pretențiunile reclamantului relative la daunele morale și materiale ce i s'au pricinuit de societate din cauza concedierii nejustificate și intempestive, societatea refuzând de a se prezenta la organele competente de a judeca conflictul colectiv, cât și din cauză că reclamantul, în calitatea de tarifeur internațional, a fost angajat de societate ca specialist, cu însărcinarea ca să conducă secția de transporturi a societății, cu un salariu de 12.000 lei lunar, dela data de 1 Martie 1925, unde după ce a depus o muncă efectivă după urma căreia societatea nu a avut decât beneficii însemnate timp de mai mulți ani consecutivi — fapt netăgăduit de societate, și după ce a organizat sistematic serviciul special de transporturi, fără un just motiv și din spirit de răzbunare în contra reclamantului, pentru că acesta împreună cu ceilalți funcționari nemulțumiți, s'au adresat organelor competente în scopul tranșării conflictului născut între ei și societatea pârâtă, a fost concediat în mod abuziv din acest post în vederea căruia reclamantul, tocmai pentru considerația gratificațiilor — și a stabilității acestui post — părăsise postul de tarifeur ce ocupase mai înainte la firma de transporturi internaționale Calmy & Co., post care azi din cauza greutateilor și cheltuelilor ce necesită, se găsește greu în țară la noi, fiind create numai pe lângă societățile de mare anvergură financiară.

Considerând că societatea în apărare, în baza legii, contractului individual de muncă, a susținut în primordial inadmisibilitatea legală a pretențiunilor de daune morale și materiale cerute de reclamant, prin aceea că contractul de muncă cu durată nedeterminată, în virtutea art. 93 din susmenționata lege, cum este în speță, putând să fie reziliat fără nici o altă formalitate decât aceea a preavizului, societatea când a concediat pe reclamant, nu a făcut altceva decât să uzeze de un drept legitim al său, îndeplinind formele legale de preaviz și ca atare acest act nu poate fi considerat decât printr'o denaturare, ca un act abuziv de drept, nefiind obligată de a se prezenta înaintea instanțelor competente de a judeca conflic-

tele colective de muncă și de a respecta dispoziția art. 4 din legea contractului colectiv de muncă.

Că chiar dacă, susține reclamantul, contrar celor de mai sus arătate — instanța ar trece peste considerațiunile de inadmisibilitate în speță a daunelor morale și materiale, în fapt societatea nu poate fi făcută responsabilă civilmente față de reclamant, în aceea că societatea, atunci când a concediat pe reclamant, nu a comis un act abuziv din spiritul de răzbunare—în contra acelor printre cari se prenumără și reclamantul—care s'a adresat organelor competente în vederea tranșării conflictului născut între ei și societate, cum reclamantul pe nedrept și fără a dovedi a vroit să denatureze faptele în favoarea susținerii sale — ci, contrar celor mai sus susținute de reclamant—societatea din cauza crizei mondiale petrolifere, ale căror consecințe a avut repercusiuni în toate țările—criză care a început să se deslănțuiască încă în anul 1929,—provocând în bugetul fiecăruia un scăzământ însemnat în randamentul afacerilor petrolifere și ca consecință—în speță—societatea a recurs la suprimarea gratificațiilor și la reducerea salariilor personalului din întreprinderile ce conduceau—măsurile pe care nu le-au acceptat o parte din funcționari—printre cari și reclamantul, din care cauză soc. „Creditul Minier“ a fost nevoită, după ce în ziua de 13 Iulie 1931 îi anunșase de necesitatea acestor măsuri financiare restrictive—ca un efect al crizei petrolifere—să concedieze pe cei nemulțumiți cu luarea acestei măsuri restrictive, anunșându-i de aceasta pe ziua de 28 Iulie 1931, măsură pe care societatea o considera salvatoare intereselor sale și necesară pentruca să facă față nevoilor impuse de criza petroliferă și pe care numai ea singură prin reprezentanții legali, fără participarea contradictorie a întregului personal, era în dreptul său ca să o ia.

Considerând că astfel fiind susținerile și obiecțiunile ridicate atât de reclamant cât și de pârât — urmează a se vedea în primul rând—dacă daunele morale și materiale cerute de reclamant—ca o consecință a culpei grave a societății că nu s'a prezentat înaintea instanțelor competente cu judecarea conflictelor de muncă, prin aceasta contravenind la dispoziția art. 4 din legea conflictelor colective,—sunt admisibile în principiu, și dacă concedierea sa a fost efectul unui act de răzbunare din partea societății, dată în timpul interzis de legea mai sus invocată de reclamant—.

Considerând că în conformitate cu vechile dispozițiuni din codul civil — care singure au reglementat contractul de muncă până în anul 1890—părțile—atât în dreptul francez cât și în dreptul român—puteau, după liberul arbitru al fiecăruia să desființeze contractul de muncă fără nici o restricțiune și fără sancțiunea daunelor interese. Dela 1890 însă, intervenind noua lege franceză, complectând art. 170 c.c.fr. s'a decis, daunele interese pot să fie cerute în materie de rezilierea contractului individual de muncă din partea uneia din contractante fără însă ca să se arate de legiuitor cauza și cazul când pot fi cerute —chestiune care nefiind bine lămurită intenționat de legiuitor—pentruca instanțele judecătorești după cazuri, să se poată pronunța asupra daunelor-interese în această materie, a dat naștere la teoria abuzului de drept, teorie în care dreptul român este cu atât mai discutabilă, cu cât—în dreptul nostru—chiar în legea din 1929—lipsește un text analog.

Considerând că chiar dacă ar fi aplicabilă în speță teoria abuzului de drept—asa de mult criticată de autorii de seamă, ca fiind un paradox juridic, prin aceea că exercitarea unui drept care depășește margi-

nile sale, permise de lege, prin aceasta faptul, în sine, constituie un act ilicit și ca atare generator de daune, fără a mai fi nevoie de a se recurge la concluziile nejuridice ale teoriei abuzului de drept, căci un act juridic nu poate fi exercitat în același timp, conform cu dreptul și contrar cu dreptul—(nullus videtur dolo facere qui suis jure utitur)—teorie care având la baza ei concepția juridică, că „orice fapt care cauzează daune altei persoane trebuie despăgubit chiar când uzează de un drept al său—(a se vedea teza intitulată: „Essai d'une théorie générale sur le fondement de la responsabilité Aix 1901 de M. Tesseire) a fost criticată cu succes prin aceea că exclude dela baza responsabilității civile—orice ideie de culpă, cu multă rezervă, și-a găsit aplicarea practică înaintea instanțelor judecătorești sub foma teoriei abuzului de drept, totuși în fapt, nu se constată că denunțarea contractelor de muncă de societate s'a făcut în mod abuziv, deoarece în mod notoriu este cunoscut de toți, că dela 1929 afacerile petrolifere au trecut printr'o criză necontestată, cu consecințe grave pentru întreprinderile de acest soi, forțându-le să recurgă la măsurile de comprimare la care și societatea pârâtă a recurs față de reclamant pentru a salva interesele societății.

Că față de această situație de forță majoră necontestată de părți, motivul invocat de reclamant că concedierea sa din postul pe care-l ocupa se datorează spiritului de ură și răzbunare, nefiind dovedit, constituie mai mult o deducțiune logică, trasă dintr'o coincidență de împrejurări în contradicție evidentă cu realitatea faptelor, din care se constată că societatea nu a purtat nici o ură contra acelor care s'au adresat Ministerului Muncii, ci din contră, pe aceia dintre ei care au acceptat condițiile puse de ea, i-a reprimis în serviciu chiar în urma concedierii lor.

Considerând că reclamantul nu a făcut nici dovada pagubelor suferite de dânsul în urma concedierii sale de societate și nici că aceste daune au fost o consecință directă a faptului concedierii sale în mod abuziv.

Considerând că în ce privește celelalte puncte din acțiune—relative la gratificațiuni, îndemnizații de chirie și lemne, cât și cele relative la orele suplimentare cerute de reclamant, acestea constituind un drept indiscutabil al reclamantului—fiind considerate în baza unei clauze de stil ca făcând parte din însăși salariul funcționarilor care s'a avut în vedere la facerea angajamentului și ca atare aceste gratificațiuni nu puteau să fie suprimate arbitrar și unilateral de societate, acestea fiind considerate ca deja intrate în patrimoniul funcționarilor—ca drept cuvânt pot să fie pretinse dela societate prin acțiunea de față, aceste capete de cerere fiind întemeiate în baza însăși a contractului inițial dintre părți, urmează a fi admise, exceptându-se gratificația concediului, care în speță nefiind dovedit ca reclamantul voind a profita de concediu i-a fost refuzat de societate—nu i se poate acorda.

Pentru aceste motive, admite în parte.

Semnat: I. Simionescu.